

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.20.416/2018/5.

A tanács tagjai: . Harter Mária a tanács elnöke
. Mocsár Attila Zsolt előadó bíró
. Varga Edit bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője:
. Kriston István ügyvéd
(ügyvéd címe)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője:
. Barna Péter ügyvéd
(ügyvéd címe)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
a felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
Egri Törvényszék
1.Pf.20.005/2017/8.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
Egri Járásbíróság
19.P.21.607/2013/34.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 444.800 (négy száznegyvennégyezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és a perben nem álló adóstársai közjegyzői okiratba foglaltan 2005. július 21-én „ingatlan jelzálogjoggal biztosított

devizában nyilvántartott jelzálog típusú hitel kölcsönszerződés" elnevezésű szerződést kötöttek a perben nem álló **bankkal** és az **jelzálogbankkal**. A bank és jelzálogbank (a továbbiakban: hitelezők) - oszthatatlan szolgáltatásként - egyetemlegesen kötelezettséget vállaltak arra, hogy svájci frankban nyilvántartott jelzálogkölcsönt adnak a felperes és adóstársai mint egyetemleges jogosultak részére. A kölcsön összegét 3.700.000 forintban határozták meg, rendelkezésük szerint a kölcsön összegének devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történt, melyről a hitelezők a folyósítási értesítő megküldésében nyújtottak tájékoztatást. A hitelezők a kölcsönt forintban folyósították. A kölcsön ügyleti kamata évi 3,5%, a kezelési költség évi 3% volt. A hiteldíjat (kamat és kezelési költség) a hitelezők egyoldalúan megváltoztathatták. A felperes és adóstársai egyetemlegesen kötelezték magukat, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön forint ellenértékének megfelelő összeget, valamint annak járulékait (ügyleti kamat, kezelési költség) esedékességgel megfizetik a hitelezőknek. A szerződő felek a kölcsön futamidejét 120 hónapban, ennek megfelelően a törlesztő részletek számát 120 egységben határozták meg, a tőke és a hiteldíj (kamat, kezelési költség) havonta minden hónap 4. napján vált esedékessé, egyenletes törlesztéssel. A szerződésről készült közjegyzői okirat aláírásának napján a bank által 2005. július 21-én alkalmazott deviza eladási árfolyam figyelembe vételével a törlesztő részlet összegét 289,5 CHF-ben határozták meg. Az egyes törlesztő részletek forint összegét a bank által alkalmazott, az esedékesség napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyam alapján lehetett kiszámítani. A hitelezők kötelezettséget vállaltak a havi törlesztő részlet összegének közlésére a fennálló kölcsöntartozás deviza és forint összegéről, a felszámított hiteldíjról, valamint az időközi változásról, a teljesített fizetésekről. A kölcsön biztosítására szolgáló jelzálogszerződésben a kölcsön összegét a szerződő felek 3.700.000 forintnak megfelelő, 2005. július 21-én érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon számított 23.602,96 CHF összegben határozták meg. A felperes és adóstársai tudomásul vették, hogy a forint/CHF árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata és kijelentették: tudomásuk van arról, hogy a szerződés futamideje alatt a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott forint/CHF árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Tudomásul vették, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ők viselik. Az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tették és fizetőképességüknek megfelelően mérlegelték. A szerződésszerű visszafizetési kötelezettség elmaradása miatt a bank a szerződéses jogviszonyt közjegyzői okiratba foglaltan 2008. március 6-án azonnali hatállyal felmondta. A követelés

engedményezését követően az alperes közokirat záradékolásával 2009. március 10-én végrehajtást kezdeményezett a felperes és adóstársai ellen.

A felperes keresete, az alperes védekezése

- [2] A felperes a Pp. 369.§ a) pontjára alapított keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte. Továbbiak mellett arra hivatkozott, hogy a végrehajtani kívánt követelés azért nem jött létre érvényesen, mert a megkötött kölcsönszerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésének a) és e) pontjait sérti, semmis, hiszen a szerződő felek nem határozták meg a kölcsön deviza összegét és a törlesztő részletek összegét. Nézetük szerint érvénytelen a kölcsönszerződés azért is, mert a befektetési szolgáltatásokra irányuló jogszabályok megkerülésével jött létre, emellett a forint/CHF árfolyamkülönbözete tőke-és kamatkockázatának ráterhelése a jó erkölcsbe ütközik, melynek következménye a semmisség.
- [3] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvelése szerint a végrehajtani kívánt követelés érvényesen létrejött, mivel érvényes szerződést kötöttek a szerződő felek.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság - kiegészített - ítéletével megszüntette a végrehajtást. Ítélete indokolásában - továbbiak mellett - megállapította, hogy a perbeli szerződés nem tartalmazza a deviza alapú kölcsön deviza összegét, a szerződést kötő felek nem állapodtak meg abban, hogy a 3.700.000 forint kölcsönt milyen devizaértéken folyósítják a hitelezők. A szerződő felek nem határozták meg a törlesztő részletek esedékességét és összegét sem, így nem állapítható meg, hogy a felperesnek havonta pontosan milyen összegű törlesztő részletet kellett megfizetnie. Mindezek miatt indokolt a végrehajtás megszüntetése.
- Az elsőfokú bíróság további indokai szerint a perbeli szerződés nem tekinthető befektetési célú kölcsönügyletnek. Deviza alapú kölcsönszerződések esetén az árfolyamváltozásból származó kockázatot az adós viseli, a jó erkölcsbe ütközés nem állapítható meg azon okok miatt, amelyek a devizaszerződés jellemző tartalmából következnek. Egyébként sem állapítható meg egy szerződés egyes kikötéseinek jó erkölcsbe ütközése, ez fogalmilag kizárt, egy szerződés egészére állhat fenn a jó erkölcsbe ütköző jelleg, de nem a perbeli esetben.
- [5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú bíróság - kiegészített - ítéletét és elutasította a keresetet. Döntését azzal indokolta, hogy a szerződő felek a kölcsön összegét lerovó pénznemben 3.700.000 forintban határozták meg, rögzítették azt is, hogy a devizában kifejezett egyenérték átszámítására a folyósítás napján kerül sor és

meghatározták azon árfolyamnemet (a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamot), amely alapján az átszámítás megtörtént. A szerződés nem ütközik a régi Ptk. 523.§ (1) bekezdésébe, a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontjában foglaltakba, továbbá megfelel a 6/2013. és az 1/2016. PJE jogegységi határozatokban foglaltaknak is.

A szerződés tartalmazza a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontja szerinti tartalmi elemeket is, mert kiszámítható módon tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. Az egyes törlesztő részletek esedékességének időpontja minden hónap 4. napja, s mivel a szerződő felek meghatározták az átváltási árfolyam nemét is, a szerződés rendelkezései alapján forintban egyértelműen kiszámíthatók voltak a törlesztő részletek.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése és az elsőfokú ítélet helybenhagyása iránt - a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Érvelése szerint a kölcsönszerződésben nem rögzítették a kölcsön deviza összegét, azt nem ismerhette meg. A régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja fogyasztóvédelmi célokat is szolgál, mindezt a Kúria jogértelmezése nem írhatja felül, a Kúria „kiszámíthatósági iránymutatását” (a 1/2016.PJE jogegységi határozatot) a jogerős ítélet meghozatalakor nem lehetett volna alkalmazni. A régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésének a) pontja értelmében a kölcsönszerződésnek tartalmaznia kellett volna a kölcsön deviza összegét. Ez a jogszabályi rendelkezés a magyar jogba átültetett európai uniós fogyasztóvédelmi normákat tükröz és ha a szerződés megkötésekor nem ismerhető meg a deviza összeg, akkor a fogyasztóra, és nem a hitelezőkre kedvezőbb értelmezést kell alkalmazni.

A régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésének e) pontja is sérült, mert a törlesztés devizaösszege a szerződésben nem szerepel. Az Európai Unió fogyasztóvédelmi rendelkezéseit sérti az 1/2016. PJE jogegységi határozat alkalmazásával annak megállapítása, hogy a törlesztő részletek kiszámíthatóak voltak.

Az elsőfokú bíróság nem fogadta el azt a kereseti érvelését, hogy a szerződés befektetési ügyletnek minősül, erről a másodfokú bíróság nem határozott. Az általa megjelölt jogalap - jogszabály megkerülésére irányuló befektetési ügylet - nem kötötte a perben eljáró bíróságokat, a másodfokú bíróságnak hivatalból kellett volna vizsgálnia a követelés végrehajthatóságát, azt, hogy a követelés bírósági úton érvényesíthető-e vagy sem, ennek elmulasztása miatt egy természetes kötelem végrehajtását biztosítja.

Keresete indokai között az árfolyamkülönbözet tőke- és kamatkockázatának rá telepítése jó erkölcsbe ütközését állította. A perben eljáró bíróságoknak a tartalma alapján kellett volna elbírálnia ezt az állítást, úgy kellett volna tekinteni, hogy a „deviza-árfolyamkockázati kikötés tisztességtelenségére” hivatkozik, azonban nem így történt, melynek következtében anyagi

jogszabályokat [a régi Ptk. 200.§ (2) bekezdését és a 209/A.§ (2) bekezdését] tévesen alkalmazták a bíróságok. A másodfokú bíróságnak is ki kellett volna térnie minderre és eljárása során vizsgálnia kellett volna azt a körülményt, hogy a tisztességtelen szerződéses kikötés a szerződés egészének érvénytelenségét vonja maga után, ez azonban elmaradt.

[7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[8] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[9] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

[10] Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelem többirányú érvelése kapcsán - az érvektől részben eltérő sorrendben - mutat rá a következőkre:

[11] Az elsőfokú bíróság megszüntette a felperes elleni végrehajtást, mert arra a következtetésre jutott, hogy a perbeli szerződés nem tartalmazza a kölcsön deviza összegét, a törlesztő részletek esedékességét és összegét. Emellett azonban az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak a felperes arra vonatkozó kereseti érvelését, mely szerint a perbeli szerződés befektetési célú kölcsönügylet, illetve a deviza alapú kölcsönszerződés a jóerkölcsbe ütközik. A felperes az elsőfokú ítélet - számára kedvezőtlen - indokait nem sérelmezte, az alperes fellebbezésével szemben előterjesztett fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. A felperes tehát elfogadta az elsőfokú bíróság döntését, nem sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem osztotta keresetének minden indokát. Tekintettel arra, hogy a felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, a befektetési ügyletre vonatkozó indokok, továbbá az árfolyamváltozásból származó kockázat viselése kérdésének vizsgálata már nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát. Mivel a jogerős ítélet csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálattal, amely a másodfokú eljárásnak is tárgya volt [Pp. 270.§ (2) bekezdés], a Kúria ezekkel a felülvizsgálati érvekkel érdemben foglalkozni nem tudott, hiszen ezen kérdések az elsőfokú eljárásban lezárultak.

[12] Az előbbieken kifejtettek miatt a Kúria csupán utal arra: a

keresetlevélnek tartalmaznia kell - továbbiak mellett - az érvényesíteni kívánt jogot, azaz a kereset tárgyát, mégpedig az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak a megjelölése mellett. A bíróság a kereseti tényállásban előadottakhoz, valamint a kereset tárgyához, tehát a fél által érvényesíteni kívánt joghoz is általában kötve van. A felperesnek az érvényesíteni kívánt jogra vonatkozó minden releváns tényről elő kell adnia. Mindenképpen a felperes feladata tehát a tényalap megjelölése, amely a jelen esetben annak a megfogalmazását is jelenti, hogy miért nem fogadható el számára az adott szerződés, vagy szerződéses rendelkezés. Ez adja meg a bíróság eljárásnak az alapját, ez jelöli ki a bíróság vizsgálatának kereteit, ez a kereset jogalapja.

Az adott esetben a jogi képviselővel eljáró felperes egyértelműen meghatározta, hogy - továbbiak mellett - azért nem fogadható el számára a perbeli szerződés, mert befektetési szolgáltatásokra irányuló jogszabályok megkerülésével jött létre, továbbá a forint/CHF árfolyamkülönbözet tőke- és kamatkockázatának a rá terhelése a jó erkölcsbe ütközik. A felperes meghatározta keresetének jogalapját, ezzel kijelölte a bíróság vizsgálatának kereteit. Az elsőfokú bíróság elbírált a kereset ezen indokait, az azonban nem képezte az elsőfokú bíróság feladatát, hogy a felperes által megjelölt tényalaphoz képest más tényalapon vizsgálja a keresetet: a jogviszonyt a jogszabályoknak megfelelően minősítheti, azonban kötve van a kereseti tényállásban előadottakhoz a fél által előadott, tényekhez..

A másodfokú bíróság azzal, hogy döntött abban a kérdésben: nem indokolt a felperes elleni végrehajtás megszüntetése, állást foglalt arról is, hogy az alperes érvényesítheti a követelését a felperessel szemben.

- [13] A szerződő felek a kölcsön összegét 3.700.000 forintban határozták meg és úgy rendelkeztek, hogy a kölcsön összegének devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történik. Az 1/2016. PJE jogegységi határozat 1. pontjában foglaltak értelmében a deviza alapú fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés - ide értve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor az akkor irányadó árfolyam figyelembe vételével. A perbeli szerződés az előbbieken vázolt feltételeknek megfelel, a másodfokú bíróság megállapításának megfelelően nem ütközik a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontjába, továbbá nem ellentétes az 1/2016. PJE jogegységi határozatban írtakkal sem. Az adott

jogegységi határozat is a Kúria gyakorlatát összegzi, kötelezően alkalmazandó útmutatásul szolgál a bíróságoknak arra, hogy egy adott jogszabályt miként kell értelmezniük, így azt a Kúriának is kötelező jelleggel kell alkalmaznia a döntéseiben.

A felperes nem állíthatja alappal azt, hogy nem volt ismert előtte a kölcsön deviza összege, hiszen a kölcsön biztosítására szolgáló jelzálogszerződésben a kölcsön összegét a szerződő felek 3.700.000 forintnak megfelelő, 2005. július 21-én érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon számított 23.602,96 CHF összegben határozták meg.

- [14] A szerződő felek a bank által 2005. július 21-én alkalmazott deviza eladási árfolyam figyelembe vételével a törlesztő részlet összegét 289,5 CHF-ben határozták meg. Az egyes törlesztő részletek forint összegét a bank által alkalmazott, az esedékesség napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyam alapján lehetett meghatározni. A további törlesztő részletet a deviza árfolyamváltozás, illetve ebből is adódóan a hiteldíj (kamat és kezelési költség) változásai miatt nem lehetett szerződéskötéskor előre meghatározni, de a szerződésben foglaltak alapján azokat ki lehetett számítani. A kölcsön tőke összege adott volt, az megfelelt 3.700.000 forintnak a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon számított CHF értékének, ezt az összeget kellett a felperesnek és adóstársainak törlesztenie a 120 hónapos futamidő alatt. A törlesztő részletek száma tehát 120 egység volt, egyenletes törlesztéssel kellett törleszteni a tőkét és megfizetni a hiteldíjat (kamat és kezelési költség), a CHF-ben meghatározott tőke összeget el kellett osztani 120 egyenlő részre és ez az összeg, valamint a hiteldíj összege tette ki a törlesztő részleteket. Ennek a forint összege a deviza árfolyamváltozások és a hiteldíj esetleges változásai folytán előre ugyancsak nem volt meghatározható, de az aktuális időszakra vonatkozóan kiszámítható volt. Az 1/2016. PJE jogegységi határozat 2. pontjában foglaltak értelmében a deviza alapú fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontja által előírtaknak, ha az írásba foglalt szerződés - ide értve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - kiszámítható módon tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. A törlesztő részletek összege kiszámíthatónak tekintendő, ha a szerződés rögzíti legalább azokat az adatokat és azt a számítási módot, amelyek alapján a törlesztő részletek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában az egyes törlesztő részletek esedékességekor pontosan meghatározható. Ezen feltételeknek a perbeli kölcsönszerződés megfelel.

- [15] A kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [16] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazásra kerülő Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes viseli a saját felülvizsgálati költségét. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, megtérítést igénylő felülvizsgálati költsége nem merült fel, ezért erről a Kúriának rendelkeznie nem kellett.
- [17] A felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a 14.§-ban foglaltak alapján az állam viseli.
- [18] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2018. december 6.

. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró,
dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány

hitelélül:

BB

bírósági

ügyintéző